

Liikkumista tukevat palvelut (SHL ja VPL)

Soveltamisohje 1.8.2020 alkaen

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän yhtymähallitus

16.6.2020 § 102

Sisällysluettelo

1	PALVELUN TAVOITE JA ASIAKKAAT	3
2	JÄRJESTÄMISVASTUU.....	3
3	LIKKUMISTA TUKEVIEN PALVELUJEN TOTEUTTAMISTAVAT.....	5
3.1	Julkisten liikennevälineiden käytön ohjaus ja ohjattu harjoittelu.....	5
3.2	Saattajapalvelu.....	5
3.3	Ryhmäkuljetukset	5
3.4	Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettävät matkat	5
3.4.1	Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettävien matkojen taloudellinen tarveharkinta.....	6
3.4.2	Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettävien matkojen matkustusalue	6
3.4.3	Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettävien matkojen määrä	7
3.4.4	Rintamaveteraaneja ja sotainvalideja koskevat poikkeukset	7
3.5	Vammaispalvelulain nojalla myönnettävät matkat	7
3.5.1	Vammaispalvelulain nojalla myönnettävien matkojen myöntämisen perusteet.....	8
3.5.2	Vammaispalvelulain nojalla myönnettävien matkojen matkustusalue	8
3.5.3	Vammaispalvelulain nojalla myönnettävien matkojen määrä.....	9
4	SOSIAALIHUOLTOLAIN JA VAMMAISPALVELULAIN NOJALLA MYÖNNETTYJEN MATKOJEN KÄYTTÖ	10
4.1	Yhdensuuntainen matka ja odotusajat	10
4.2	Saattaja ja muut mukana matkustavat henkilöt.....	10
4.3	Oikeus lisäpalveluihin	11
4.4	Ostavastuuosuus.....	11
5	KULJETUSTEN TILAAMINEN	12
5.1	Matkojen yhdistäminen	12
5.2	Vakiotaksioikeus	12
6	PALVELUN HAKEMINEN JA PÄÄTÖKSENTEKO.....	13
6.1	Palvelun hakeminen	13
6.2	Palvelutarpeen arviointi	13
6.3	Päätös.....	14
6.4	Muutoksenhaku.....	14
6.5	Kuljetuspalveluoikeuden päättyminen	14
7	OHJEIDEN VASTAINEN PALVELUJEN KÄYTTÖ	15

1 PALVELUN TAVOITE JA ASIAKKAAT

Liikkumista tukevia palveluja voidaan järjestää sekä Sosiaalihuoltolain että Vammaispalvelulain mukaisena palveluna. Tässä ohjeessa määritetään molempien lakien mukaisen palvelun tavoite jatoteuttamistavat Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän alueella.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisia liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä, kutsuohjattua joukkoliikennettä tai palvelulinjoja alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn perusteella. Liikkumisen tuki on tarkoitettu jokapäiväiseen elämään kuuluvien asioiden hoitamista varten.

Liikkumista tukevat palvelut järjestetään asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Tavoitteena on toteuttaa sosiaalihuoltolain tarkoitusta hyvinvoinnin edistämisestä ja ylläpitämisestä sekä eriarvoisuuden ja syrjäytymisen torjumisesta ja vähentämisestä. Palvelu tukee osaltaan erityisesti ikääntyneiden henkilöiden suoriutumista ja omatoimisuutta, osallisuutta yhteiskuntaan sekä mahdollistaa kotona asumista.

Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun tavoitteena on edistää vaikeavammaisten kuntalaisten tasa-arvoa, toimintamahdollisuuksia, omatoimista suoriutumista ja edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä. Kuljetuspalvelun avulla vaikeavammaiselle henkilölle järjestetään liikkumismahdollisuus kohtuullisin henkilökohtaisin kustannuksin. Kuljetuspalvelu on joukkoliikennettä korvaavaa palvelua vaikeavammaiselle henkilölle.

2 JÄRJESTÄMISVASTUU

Liikkumista tukevat palvelut pitävät sisällään sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun. Palvelua järjestetään henkilöille, joiden kotikunta on Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen tai Tuusula. Palvelut järjestetään ensisijaisesti osana yleistä palvelujärjestelmää sosiaalihuoltolain mukaisesti. Näitä ensisijaisen lainsäädännön perusteella myönnettäviä kuljetuspalveluja ja -tukia ovat mm. Kelan maksamat korvaukset hoidosta, tutkimuksista ja kuntoutuksesta aiheutuvista matkakustannuksista, koulukuljetukset sekä sosiaalihuoltolain perusteella järjestetyt

liikkumista tukevat palvelut. Mikäli sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut eivät ole riittäviä ja sopivia, tulee arvioitavaksi vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun tarve.

Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä järjestää vahvistetun käyttösuunnitelman ja varattujen määrärahojen puitteissa. Vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua niihin liittyvine saattajapalveluineen kunnan tulee järjestää vaikeavammaisille henkilöille määrärahoista riippumatta. Kuntayhtymän velvollisuutena on huolehtia siitä, että vammaisille henkilöille tarkoitetut palvelut ja tukitoimet järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kuntayhtymän kunnissa esiintyvä tarve edellyttää.

Sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja voidaan myöntää, jos hakijan

liikkuminen ei riittävästi mahdollistu julkisella joukkoliikenteellä, kutsujoukkoliikenteellä, mahdollisilla palvelulinjoilla, omalla autolla tai omaisten ja läheisten kuljetusavulla.

Kuljetuspalvelujen oikean kohdentumisen vuoksi sosiaalihuoltolain mukainen liikkumista tukeva palvelu osoitetaan henkilölle:

- joka ei saa kulkemiseen tukea muiden säädösten nojalla (esim. Kelan korvaukset)
- jolla on ikääntymisen, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn vuoksi huomattavia liikkumisvaikeuksia

Ja

- joka ei kykene käyttämään julkisia joukkoliikennevälineitä tai palvelulinjaa.

Lisäksi palvelussa noudatetaan tulo- ja varallisuusrajoja.

Vammaispalvelulain (8 § 2.mom.) mukaan vaikeavammaiselle henkilölle on järjestettävä kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen.

Vammaispalveluasetuksen 4-6 §: n mukainen kuljetuspalvelu on tarkoitettu vaikeavammaiselle henkilölle:

- joka ei saa kulkemiseensa tukea muiden säädösten nojalla (esim. Kelan korvaukset)
- Jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa

Ja

- joka ei voi vammansa tai sairautensa vuoksi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilmankohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua voi hakea asiointi- ja vapaa-ajan matkoihin ja työ- ja opiskelumatkoihin. Järjestettävien palveluiden ja tukitoimien tulee tukea vammaisen henkilön omatoimista suoriutumista.

3 LIIKKUMISTA TUKEVIEN PALVELUJEN TOTEUTTAMISTAVAT

Liikkumisen tuki voidaan järjestää seuraavilla tavoilla tai niiden yhdistelmällä. Asiakaskohtaisesti suunnitellaan, mikä on sopivin ja taloudellisin toteutustapa.

3.1 Julkisten liikennevälineiden käytön ohjaus ja ohjattu harjoittelu

Asiakkaalle, joka tarvitsee ohjausta tai ohjattua harjoittelua voidakseen käyttää julkista tai kutsuohjattua joukkoliikennettä, voidaan järjestää sosiaalihuoltolain mukaisesti ohjausta ja harjoittelua kuntayhtymän omana toimintana tai ostopalveluna asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen perustuen.

Palvelulinjan reittien varrella asuvien osalta arvioidaan hakijakohtaisesti hakijan mahdollisuus käyttää ensisijaisena vaihtoehtona palvelulinjaa.

3.2 Saattajapalvelu

Sosiaalihuoltolain mukaista saattajapalvelua voidaan myöntää, jos asiakas pystyy saattajan avulla käyttämään julkista joukkoliikennettä tai kutsujoukkoliikennettä. Saattajapalvelu voidaan toteuttaa kunnan omana toimintana tai ostopalveluna. Omaisen tai muun läheisen tai vapaaehtoisen toimiessa saattajana voidaan hänelle korvata julkisen liikenteen taksan mukainen maksu.

Saattajapalvelua myönnetään pääsääntöisesti asuinkunnan alueelle 2-10 matkaan kuukaudessa.

3.3 Ryhmäkuljetukset

Liikkumisen tuki voidaan järjestää ryhmäkuljetuksina, jos tämä on mahdollista matkojen toteuttamisen ja asiakkaan yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaen. Kuntayhtymän järjestämään päivätoimintaan tai muihin sosiaalipalveluihin liittyvät matkat voidaan toteuttaa ryhmäkuljetuksina, jolloin kuljetuksista tehdään päätös ko. palvelun myöntämisen yhteydessä.

3.4 Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettävät matkat

Asiakkaalle voidaan myöntää sosiaalihuoltolain nojalla oikeus matkoihin taksilla, invataksilla tai muulla soveltuvalla ajoneuvolla tilanteissa, joissa edellä kohdissa 3.1.–3.3. luetellut tukimuodot eivät ole asiakkaalle soveltuvia tai riittäviä. Matkoja voi saada asioimisen tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi. Palvelua ei voi käyttää sellaisiin terveydenhuollon, kuntoutuksen tai sairaanhoidon matkoihin, joihin on mahdollista saada Kelan matkakorvausta tai korvausta vakuutusyhtiöltä. Mikäli asiakkaan toimintakyky vaatii, voidaan asiakkaalle myöntää oikeus käyttää sosiaalihuollon kuljetuspalvelussa invataksia.

3.4.1 Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettävien matkojen taloudellinen tarveharkinta

Matkojen myöntämisessä noudatetaan taloudellista tarveharkintaa. Yksin asuvan hakijan tulot ja käteisvarallisuus tai yhteistaloudessa puolison tai avopuolison kanssa asuvan yhteiset tulot ja käteisvarallisuus eivät saa ylittää tulo- ja varallisuusrajoja, jotka yhtymähallitus vuosittain vahvistaa osana kuntayhtymän asiakasmaksujen yhteydessä.

Tuloina huomioidaan (brutto):

- palvelunkäyttäjän ja hänen kanssaan yhteistaloudessa elävän (avio- tai avoliitto) henkilönveronalaiset ja verosta vapaat tulot ennen verojen vähentämistä
- ansio- ja pääomatulot
- metsätulo

Tuloina ei huomioida seuraavia etuuksia ja avustuksia:

asumistuki, omaishoidon tuki, eläkkeensaajan hoitotuki, vammaistuki, sotilasavustus, rintamalisä, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito- ja tutkimuskulut, opintoraha, aikuisopintoraha, opintotuen asumislisä, toimeentulotukena maksettava toimintaraha ja matkakorvaus, kuntoutusrahalain mukainen ylläpitokorvaus, opintojen johdosta suoritettavat apurahat ja muut vastaavat avustukset, perhehoidon kustannusten korvaukset, lasten kotihoidon tuki, lapsilisä, lapsen hoitotuki, lapsikorotus, elatusapu tai elatustuki, eläkkeisiin ja niihin verrattaviin tuloihin sisältyvät huollettavista aiheutuvat korotukset, syytinki.

Hakijan tulee toimittaa tositteet tulo- ja varallisuustiedoistaan hakemuksen liitteenä.

3.4.2 Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettävien matkojen matkustusalue

Matkat myönnetään oman asuinkunnan alueelle. Perustelluista syistä voidaan viranhaltijan yksilöllisellä harkinnalla määritellä matkoille poikkeava matkustusalue (esimerkiksi lähempänä olevaan naapurikunnan alueella sijaitsevaan kuntakeskukseen). Poikkeavan matkustusalueen määrittelemisen syynä voi olla myös tarve järjestää asiakkaan palvelukokonaisuus tarkoituksenmukaisimmalla ja kustannuksiltaan järkevimmällä tavalla.

3.4.3 Sosiaalihoitolain nojalla myönnettävien matkojen määrä

Matkoja voidaan myöntää yksilölliseen tarpeeseen perustuen enintään kahdeksan (8) yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa. Käyttämättä jääviä matkoja ei voi siirtää käytettäväksi myöhemmin.

Sosiaalihoitolain mukaisessa tehostetussa palveluasumisessa asuvalle voidaan myöntää pääsääntöisesti 2-4 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, koska asumispalveluun sisältyvien palvelujen vuoksi välttämättömien asioimismatkojen tarve on pienempi.

Perustellusta ja poikkeuksellisesta syystä matkoja voidaan myöntää yksilöllistä harkintaa käyttäen yllämainittua enemmän tilanteessa, jossa matkojen myöntämisellä voidaan järjestää asiakkaan palvelukokonaisuus tarkoituksenmukaisimmalla ja kustannuksiltaan järkevimmällä tavalla.

3.4.4 Rintamaveteraaneja ja sotainvalideja koskevat poikkeukset

Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) muutos (54/2019) on tullut voimaan 1.11.2019. Lakimuutoksen jälkeen rintamaveteraanien ja sotainvalidien kotipalvelut ovat sisällöltään ja laajuudeltaan samanlaiset. Valtiokonttori korvaa rintamaveteraanien ja sotainvalidien sosiaalihoitolain nojalla myönnettyjen matkojen kustannukset kuntayhtymälle, jolloin kuntayhtymän määrärahasidonnaisuuteen pohjautuvaa palvelun kohdentamista ja käytön rajaamista ei tältä osin tarvitse käyttää. Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti rintamaveteraanien matkojen myöntämisen osalta noudatetaan seuraavia ehtoja liikkumista tukevien palvelujen osalta:

- Rintamaveteraanin tuloja ei oteta huomioon liikkumista tukevien palvelujen myöntämisessä
- Matkojen määrää ei ole rajoitettu, vaan niitä on myönnettävä tarpeen mukaan
- Asiointi- ja virkistysmatkat voivat oman kunnan lisäksi suuntautua naapurikuntiin
- Rintamaveteraaneilta ei peritä matkoista omavastuuosuutta

Vastaavia ehtoja noudatetaan myös Valtiokonttorin korvauksiin oikeutettujen sotainvalidienmatkojen myöntämiseen.

Rintamaveteraanilla tarkoitetaan rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain mukaisesti henkilöä, jolle on annettu rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus.

3.5 Vammaispalvelulain nojalla myönnettävät matkat

Asiakkaalle voidaan myöntää vammaispalvelulain nojalla oikeus matkoihin taksilla, invataksilla tai muulla soveltuvalla ajoneuvolla tilanteissa, joissa edellä kohdissa 3.1.–3.4. luetellut palvelut eivät ole asiakkaalle soveltuvia tai riittäviä.

3.5.1 Vammaispalvelulain nojalla myönnettävien matkojen myöntämisen perusteet

Vammaispalvelulain mukaisia matkoja voidaan myöntää, mikäli kaikki (A, B ja C) ehdot täyttyvät.

A Vaikeavammaisuus

Vaikeavammaisella henkilöllä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja hän ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Sairauden tai vamman, josta kuljetustarve johtuu, tulee olla pitkäaikainen. Pitkäaikaisuudella tarkoitetaan lähtökohtaisesti yli vuoden kestävästä vammasta tai sairaudesta johtuvaa toimintakyvyn rajoitetta.

B Toissijaisuus

Henkilö ei saa vastaavaa palvelua muun ensisijaisen lain nojalla tai hänen saamansa palvelut eivät ole riittäviä tai sopivia. Henkilön sairaudesta tai vammasta aiheutuvat sairaala-, poliklinikka-, terveyskeskus- tai kuntoutusmatkat korvataan Kelan sairausvakuutuksen tai muun kuntoutuslainsäädännön kautta. Vaikeavammaisen lapsen koulukuljetukset järjestetään perusopetuslain mukaisesti.

C Kuntalaisuus

Kuljetuspalvelun myöntää Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymä hakijan kotikunnan ollessa Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen tai Tuusula.

3.5.2 Vammaispalvelulain nojalla myönnettävien matkojen matkustusalue

Jokapäiväiseen elämään kuuluvia matkoja ovat vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvat tai lähikuntiin ulottuvat matkat.

Asiointi- ja vapaa-ajanmatkoja myönnetään

1. asiakkaan asuinkunnan
2. asiakkaan asuinkunnan maantieteellisten naapurikuntien sekä
3. Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän kuntien alueelle

Kuljetuspalvelualueet kunnittain

- Hyvinkää: Hyvinkää, Hausjärvi, Järvenpää, Loppi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Riihimäki, Tuusula, Vihti
- Järvenpää: Järvenpää, Hyvinkää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula
- Mäntsälä: Mäntsälä, Askola, Hausjärvi, Hyvinkää, Järvenpää, Kärkölä, Nurmijärvi, Orimattila, Pornainen, Pukkila, Sipoo, Tuusula
- Nurmijärvi: Nurmijärvi, Espoo, Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Pornainen, Tuusula, Vantaa, Vihti
- Pornainen: Pornainen, Askola, Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Porvoo, Sipoo, Tuusula
- Tuusula: Tuusula, Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Vantaa

Vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun oikeutetuilla asiakkailla on oikeus käyttää heille myönnettyistä kuukausittaisista matkoista 6 yhdensuuntaista matkaa Helsinkiin.

Viranhaltijan harkinnalla voidaan asiakkaan yksilöllisen tilanteen arvioinnin perusteella myöntää matkoja poikkeavalle matkustusalueelle. Perusteluna voi olla esimerkiksi asiakkaalle tärkeä harrastustai luottamustoimi, johon ei ole mahdollisuutta asuin- tai lähikunnan alueella. Näistä perusteluista ohjeistetaan tarkemmin erillisessä asiakasohjeessa. Asiakkaan hakemuksesta osa matkoista voidaan siirtää käytettäväksi muussa kunnassa, jos siellä sijaitsee esimerkiksi kesäasunto, tai jossa asiakas muuten viettää pidempiä aikoja. Jos asiakas asuu kunnan tekemään palvelupäätökseen perustuen mainittujen kuntien ulkopuolella, noudatetaan matkojen alueellisessa rajauksessa pääsääntöisesti kyseisen asuinkunnan soveltamisohjeen mukaista rajausta.

3.5.3 Vammaispalvelulain nojalla myönnettävien matkojen määrä

Työ- ja opiskelumatkat

Kuljetuspalvelu myönnetään välttämättömiin työ- ja opiskelumatkoihin yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Välttämättömillä työhön tai opiskeluun liittyvillä matkoilla tarkoitetaan matkoja asunnon ja työ- tai opiskelupaikan välillä. Samassa oppilaitoksessa opiskelevien asiakkaiden matkoja voidaan yhdistää yhteiskuljetuksiksi, jos se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

Hakijan tulee tarvittaessa esittää työ- tai opiskelutodistus. Opiskelumatkoina korvataan matkat, jotka liittyvät sellaiseen opiskeluun, joka johtaa tutkinnon tai ammatin saavuttamiseen tai parantaa henkilön mahdollisuuksia työllistyä tai vahvistaa henkilön ammattitaitoa ja tätä kautta lisää hänen työllistymismahdollisuuksiaan. Tällaista opiskelua on myös erityisoppilaitoksissa annettava vammaisten opiskelijoiden valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus. Harrastusluonteinen opiskelu ei oikeuta opiskeluun liittyvien

kuljetuspalvelujen saamiseen. Harrastusluonteiseen opiskeluun voi halutessaan hyödyntää myönnettyjä vapaa-ajan matkoja.

Asiointi- ja vapaa-ajanmatkat

Kuntayhtymän on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle työ- ja opiskelumatkojen lisäksi vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa asioimisen, yhteiskunnallisen osallistumisen ja virkistykseen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeellisiin, jokapäiväiseen elämään kuuluviin kuljetuksiin.

Asiointi- ja vapaa-ajan matkojen tarkoitus ja kohde ovat vaikeavammaisen henkilön itsensä harkittavissa ja päätettävissä. Asiakkaalla on oikeus päättää, mihin matkat kuljetuspalvelualueen sisällä suuntautuvat.

Asiointi- ja vapaa-ajanmatkoja myönnetään hakijan tarpeen mukaisesti. Mikäli asiakas hakee enempää kuin 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, hänen tulee esittää selvitys tarpeesta. Myönnettyjen matkojen määrä perusteluineen kirjataan kuljetuspalvelusta tehtyyn päätökseen. Velvollisuus järjestää kuljetuspalveluja määräytyy kuukausikohtaisesti. Käyttämättömiä matkoja ei ole oikeutta siirtää seuraaville kuukausille käytettäväksi.

4 SOSIAALIHUOLTOLAIN JA VAMMAISPALVELULAIN NOJALLA MYÖNNETTYJEN MATKOJEN KÄYTTÖ

4.1 Yhdensuuntainen matka ja odotusajat

Yhdensuuntainen matka on matka tilausosoitteesta, josta asiakas nousee kyytiin,

pääteosoitteeseen, jossa asiakas nousee kyydistä pois. Matkan jatkaminen tai paluu

lähtöosoitteeseen on uusi yhdensuuntainen kuljetuspalvelumatka. Matkan aikana sallitaan lyhyt enintään 15 minuutin pysähdys. Matkat tulee tehdä suorinta reittiä käyttäen.

4.2 Saattaja ja muut mukana matkustavat henkilöt

Taksissa voi asiakkaan lisäksi matkustaa saman matkan yksi asiakkaan mukana matkustava aikuinen (saattaja, avustaja tai omainen) maksutta ilman omavastuusuutta. Kuljetuspalveluasiakas maksaa omavastuusuuden.

Asiakkaan alaikäiset lapset saavat matkustaa samassa taksissa maksutta ilman omavastuusuutta. Taksin kyytiin voi ottaa lisäksi muita asiakkaan mukana matkustavia henkilöitä. Muilta henkilöiltä peritään omavastuusuus. Mukana matkustavista henkilöistä ilmoitetaan taksia tilattaessa.

4.3 Oikeus lisäpalveluihin

Asiakkaalle voidaan myöntää oikeus taksin perimään palvelulisään. Oikeus palvelulisään on, jos asiakas tarvitsee matkan yhteydessä avustamista, joka poikkeaa taksinkuljettajan tavanomaisesta palvelusta. Tällaista avustamista voi olla mm. noutaminen sisältä asunnosta tai saattaminen sisälle asiointikohteeseen. Oikeus palvelulisään kirjataan asiakkaan palvelupäätökseen. Kuljettaja veloittaa myönnetyn lisän vain palvelun/avustamisen toteutuessa. Palvelulisän suuruuden määrittelee kuntayhtymä.

Mikäli mukana ei ole saattajaa, taksinkuljettaja voi toimia saattajana 15 minuuttia yhtä matkaa kohden matkakohteessa esimerkiksi kaupassa (odotustaksalla). Paluumatka on uusi kuljetuspalvelumatka.

Jos asiakkaalle on myönnetty invataksin käyttöoikeus (hissillinen taksi), voi invataksi periä invataksilisän. Invataksilla on oikeus porrasvetolisään, jos matkaan liittyy asiakkaan vetämistä pyörätuolissa vähintään neljän yhtäjaksoisen portaan verran tai käyttämällä porraskiipijää määränpään pääsemiseksi. Invataksilisän ja porrasvetolisän määrittelee kuntayhtymä.

4.4 Omavastuuosuus

Asiakas maksaa jokaisesta yhdensuuntaisesta taksimatkasta kuntayhtymän vuosittain vahvistaman omavastuuosuuden. Omavastuuosuus vastaa alueella käytettävissä olevaa julkisen liikenteen maksua tai muuta siihen verrattavissa olevaa kohtuullista maksua. Alaikäisten omavastuuosuus on sama kuin julkisen liikenteen lastenlipun hinta.

Vammaispalvelulain nojalla myönnettävien matkojen omavastuuosuus määräytyy kaksiportaisesti: matkat asuinkunnan sisällä, naapurikuntiin ja kuntayhtymän alueelle suuntautuvat matkat sekä pääkaupunkiseudulle suuntautuvat matkat.

1. Kuntayhtymän alue ja asuinkunnan maantieteelliset naapurikunnat: halvin kuntayhtymän alueella käytössä oleva sisäisen liikenteen lippu
2. Pääkaupunkiseutu: HSL-lippuhinnoittelun mukaisesti

Nurmijärven asukkaille Espoo ja Vantaa ovat naapurikuntia ja Tuusulan asukkaille Vantaa on naapurikunta, jolloin omavastuuosuudet määräytyvät kohdan 1 mukaisesti.

Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaiset omavastuuosuudet määritellään vuosittain Keusoten sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen määrittelyn yhteydessä käyttäen määrittelyssä sen hetken tiedossa olevia julkisen liikenteen lippujen hintoja.

Työmatkojen omavastuu määritellään yksilöllisesti. Omavastuuosuus on samansuuruinen kuin vastaavan pituisen matkan ja matkamäärän maksu julkisessa liikenteessä, esim. 30 päivän matkalippu. Opiskelumatkojen omavastuuosuus vastaa Kelan myöntämän koulumatkatuen omavastuuosuutta. Työ- ja opiskelumatkojen kuukausittaisen omavastuuosuuden kunta laskuttaaasiakkaalta jälkikäteen. Asiointi- ja vapaa-ajanmatkojen omavastuuosuuden asiakas maksaa suoraan taksille.

5 KULJETUSTEN TILAAMINEN

Taksimatkoja varten asiakas saa taksikortin tai vastaavan tunnisteeseen, jolla maksu suoritetaan taksissa. Kortti ja tunniste ovat henkilökohtaisia ja vastuu niiden käytöstä on kuljetuspalvelun saajalla itsellään. Matkustajana on oltava kortin tai tunnisteeseen haltija. Korttia tai tunnistetta ei saa luovuttaa toisen henkilön käyttöön tai taksille taksin suorittamaa asiointia varten.

Taksi tilataan kuntayhtymän määrittämällä tavalla. Asiakkaat saavat tilaamisesta erillisen ohjeen.

5.1 Matkojen yhdistäminen

Tavoitteena on lisätä kuljetuspalveluissa matkojen yhdistämistä yhden tai useamman kuljetuspalvelun käyttäjän kanssa hyödyntäen yhteiskuljetuksia, palvelulinjoja ja kutsutakseja. Tällöin kaikki matkustajat käyttävät omaa taksikorttiaan tai muuta tunnistettaan ja jokaiselta kuluu yksi kuljetuspalvelumatka, mutta kenenkään ei tarvitse maksaa matkasta omavastuuosuutta.

Kuljetuspalvelumatkat yhdistetään aina kun se on tarkoituksenmukaista.

5.2 Vakiotaksioikeus

Vakiotaksioikeus voidaan myöntää erityisin perustein henkilöille, jotka jostakin erityisestä syystä

(esim. terveydellisistä tai työmatkojen poikkeuksellisuuteen liittyvistä syistä) tarvitsevat vakituisen taksinkuljettajan matkoille. Oikeus vakiotaksiin kirjataan kuljetuspalvelupäätökseen.

Yksilötaksioikeus voidaan myöntää erityisin perustein henkilöille, jotka jostakin erityisestä syystä (esim. terveydellisistä tai matkojen poikkeuksellisuuteen liittyvistä syistä) tarvitsevat oikeuden matkustaa yksin. Tällöin kyytiä ei yhdistellä. Oikeus yksilötaksiin kirjataan kuljetuspalvelupäätökseen.

6 PALVELUN HAKEMINEN JA PÄÄTÖKSENTEKO

6.1 Palvelun hakeminen

Palvelua haetaan ensisijaisesti kirjallisesti. Hakemuksen voi laittaa vireille myös suullisesti. Palvelun tarve voi tulla esiin myös muun tuen tarpeen arvioinnin tai asiakas-/palvelusuunnitelman laatimisen yhteydessä, jolloin asia voidaan saattaa vireille ilman erillistä hakemusta asiakkaan kanssa näin sopien.

Hakemukseen tulee liittää lääkärin tai muun terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön kirjoittama ajantasainen lausunto tai muu vastaava selvitys, josta selviää hakijan liikkumis- ja/tai toimintakyky, sen aleneminen ja tilan pysyvyys. Lisäksi sosiaalihuoltolain mukaiseen kuljetuspalveluhakemukseen tulee toimittaa ajantasainen tulokset selvitys hakijan ja puolison tuloista sekä varallisuudesta. Liitteitä ei tarvita, jos nämä tiedot ovat jo päätöksentekijän käytettävissä, eikä niissä ole tapahtunut muutoksia.

Mikäli hakemus on puutteellinen, käsittelijä pyytää hakijalta lisäselvitystä ja varaa hakijalle kohtuullisen määräajan sen toimittamiseen. Käsittelijä kertoo, minkä vuoksi täydennystä pyydetään. Jos hakemusta ei ole määräaikaan mennessä täydennetty, asiasta tehdään päätös käytettävissä olevien tietojen perusteella. Mikäli hakija tarvitsee lisää aikaa hakemuksen täydentämiseen, se voidaan myöntää hänelle perustellusta syystä, esim. hakemukseen tarvittavan asiakirjan tai lausunnon saamisen viivästymisestä. Hakemuksen täydentämiseen asetetaan uusi määräaika.

6.2 Palvelutarpeen arviointi

Kuljetuspalvelun tarve arvioidaan yksilöllisesti. Arviointi perustuu tietoihin hakijan sairaudesta tai vammasta, liikkumisen rajoitteista, alentuneesta toimintakyvystä sekä elämäntilanteesta ja elinympäristöstä. Kykyä käyttää julkisia liikennevälineitä voidaan arvioida yhdessä esimerkiksi fysio- tai toimintaterapeutin kanssa ja tarvittaessa voidaan tehdä koematkoja. Palvelutarpeen arviointi tehdään yhdessä asiakkaan kanssa. Tarvittaessa laaditaan myös asiakas- tai palvelusuunnitelma.

Palvelutarpeen arviointi aloitetaan viivytyksettä, kuitenkin viimeistään seitsemän arkipäivän kuluessa asian vireille tulosta.

6.3 Päätös

Päätöksen palvelusta tekee kuntayhtymän toimintasäännössä määrätty viranhaltija. Viranhaltija voi käyttää päätöksenteon tukena monialaista työryhmää. Asiakas saa kirjallisen päätöksen muutoksenhakuohjeineen. Palvelu myönnetään hakemuskuukauden alusta lukien. Ennen päätöstä ja taksikortin käyttöön saamista suoritettujen matkojen kustannukset voidaan korvata hakijalle alkuperäisiä kuitteja vastaan päätöksen voimassaolon ajalta.

Enimmäisaika päätöksen tekemiselle on kolme kuukautta siitä, kun asiakas tai hänen edustajansa onesittänyt palvelua koskevan hakemuksen. Määräajasta voidaan poiketa, mikäli asian selvittäminen vaatii erityisestä syystä pitemmän käsittelyajan.

Kuljetuspalvelua koskevat päätökset tehdään pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa oleviksi ja erityisin perustein määräaikaiksi. Päätös tarkistetaan, jos asiakkaan toimintakyky tai muut kuljetuspalveluun vaikuttavat olosuhteet muuttuvat.

6.4 Muutoksenhaku

Asiakkaan on mahdollista hakea saamaansa päätökseen oikaisua toimittamalla oikaisuvaatimus Keski-Uudenmaan soten yksilöasiainjaostoon 30 vuorokauden kuluessa. Muutoksenhaku-aika alkaa siitä, kun asiakas on saanut tiedon päätöksestä sitä päivää lukuun ottamatta. Päätös katsotaan saadun tiedoksi seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin kuljetettavaksi.

Mikäli yksilöasiain jaosto pitää viranhaltijan päätöksen ennallaan, asiakas voi hakea päätökseen muutosta hallinto-oikeudesta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. Hallinto-oikeuden päätöksestä voi valittaa tietyin rajoituksin korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

6.5 Kuljetuspalveluoikeuden päättyminen

Oikeus kuljetuspalvelujen käyttöön päättyy, jos asiakas muuttaa pois kuntayhtymän alueelta tai päätöksen voimassaolo lakkaa. Mikäli asiakas muuttaa kuntayhtymän sisällä, tulee hänen olla yhteydessä palvelun myöntäjään kuljetuspalvelutarpeen arvoimiseksi ja mahdollisen uuden matkustusalueen määrittämiseksi.

Kuntayhtymä voi tarkistaa asiakkaan kuljetuspalvelupäätöstä esimerkiksi asiakkaan toimintakyvyn tai olosuhteiden muuttuessa oleellisesti sekä SHL –kuljetuspalvelun kohdalla asiakkaan tulojen tai varallisuuden muuttuessa. Mikäli palvelun myöntämiselle ei tarkistuksen jälkeen ole perusteita, voidaan päätöstä muuttaa tai se voidaan lakkauttaa.

7 OHJEIDEN VASTAINEN PALVELUJEN KÄYTTÖ

Kuljetuspalvelua varten myönnetty taksikortti tai muu tunniste on henkilökohtainen eikä sitä saa luovuttaa toisen henkilön käyttöön tai taksille taksin suorittamaa asiointia varten. Palvelua ei saa käyttää sairaala-, terveystakeskus- tai kuntoutus- yms. matkoihin, joista voi saada korvauksen Kelasta.

Palvelun myöntäjä seuraa asiakkaan matkatietoja. Mikäli liikkumista tukevien palvelujen käyttö on ohjeiden vastaista tai vilpillistä, korvatut matkakustannukset peritään takaisin. Taksikortin tai tunnisteen väärinkäyttö voi johtaa kortin sulkemiseen, jolloin päätöksen mukaiset matkat korvataan jatkossa asiakkaalle jälkikäteen kuittien mukaisesti.

Ohjeisiin liittyvää lainsäädäntöä

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 759/1987

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

Laki rintamaveteraanien kuntoutuksesta 1184/1988